

माढा परिसरात युरोपियन बदकांचा मुक्काम

विविध तलावांत मुक्त विहार सुरू; हजारो किलोमीटरवरून स्थलांतर

माढा, ता. २९ : सध्या माढा परिसरात विविध प्रजातींचे स्थलांतरित पक्षी डेरेंदाखल झाले असून येथील रयत शिक्षण संस्थेच्या कला व वाणिज्य महाविद्यालयाच्या खासगी शेतातल्यात, माढा-शेटफळ रस्त्यालागतच्या गालिशाबाबा तळ्यामध्ये व माढेश्वरी मंदिरालागतच्या मनकर्णा नदीमध्ये युरोपियन बदक मोठ्या प्रमाणात विहार करताना दिसून येत आहेत. थंडीच्या दिवसात पृथ्वीच्या विविध भूखंडांतून बदलत्या

माढा परिसर अनुकूल

सध्या माढा शहरात व परिसरात या पक्षांनी मुक्काम केला असून येथील रयत शिक्षण संस्थेच्या कला व वाणिज्य महाविद्यालयाच्या खासगी शेतातल्यात हे परदेशी पाहुणे मोठ्या संख्येने विहार करताना दिसून आले. युरोप खंडातून येणाऱ्या या परदेशी पक्षांसाठी माढा परिसर अनुकूल असल्याचे त्यांच्या आगमनातून अधोरेखित होत असून जैवविविधतेच्या दृष्टीने हा परिसर पोषक असल्याचे ठळक होत आहे.

हवामानानुसार अनेक जीव स्थलांतर करतात. यामध्ये सर्वांत लांब पल्ल्याचे स्थलांतर पक्षीच करतात. युरोप खंडातील अनेक देशांना

ओलांडून हजारो मैलांचा प्रवास करत, हिंदुकुश पर्वत पार करून व सिंधू नदीचे खोरे ओलांडून भारतात येणाऱ्या या बदकांना टफटेड पोचर्ड

तर मराठीमध्ये शेंडीबदक म्हणतात. महाराष्ट्रीयन आदिवासी भाषांमध्ये या बदकांना 'बाड्डा' म्हटले जाते. या पक्षांचा रहिवास मुख्यतः पाणथळ प्रदेशाभोवती असतो. युरोप खंडात हिवाळ्यात जेव्हा हिमवर्षा सुरू होते व पाणथळ प्रदेश गोठून असत थंडी सुरू होते, तेव्हा हे पक्षी थंडीचा कमी दाब असलेल्या दक्षिणी व पौर्वात्य जगताकडे अन्नाच्या शोधात पाणथळ प्रदेशांनी स्थलांतर करतात. भारतात या पक्षांचे आगमन नोव्हेंबर महिन्याच्या सुरुवातीला होऊ लागते. एप्रिल महिन्यापर्यंत पक्षी इथेच

माढा : येथील कला व वाणिज्य महाविद्यालयातील तलावात दाखल झालेले युरोपियन बदक.

(छायाचित्र : प्रा. मयूर चव्हाण)

राहतात. उन्हाळा सुरू होताच ते पुढे मार्गक्रमण करतात. या पक्षांचे मुख्य खाद्य पाणथळ भूभागातील शेवाळ, जलीय किटक व मासे हे असून ते केवळ पाणथळ भागातच मुक्काम

करतात. या बदकांतील नराच्या डोक्यावर बाकदार तुरा असतो, चोच चमकदार असून डोके व पंख गडद काळे असतात व पोटाचा भाग शुभ्र पांढरा असतो, डोळे गडद

पिवळे असतात. मादी तपकिरी चमकदार रंगाची असते. हे बदक एकत्रित समूहाने प्रवास करतात व खाद्याच्या शोधात देशोदेशी स्थलांतर करतात.